

کد مدرک: CO-F04-01 صفحه 1 از 5	صور تجلسه کمیسیون معدن و صنایع معدنی عادی ■ فوق العاده □ رییس جلسه: غلامرضا نازپرور دبیر جلسه: عماد رجحانی جلسه: چهارم شماره جلسه: 4 تاریخ برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۹ ساعت شروع: ۱۰:۰۰ ساعت خاتمه: ۱۲:۳۰	 انجمن تخصصی معادن و صنایع معدنی وزارت معادن و صنایع معدنی
-----------------------------------	---	--

دستور کار جلسه:

- ✓ طرح موضوع نحوه اخذ استعلامات محدوده‌ها و تبعات کوچک سازی محدوده‌ها در فعالیت معدن
- ✓ هم اندیشی در خصوص مسئله محدوده‌های بلوکه شده منابع طبیعی و شرایط آزادسازی آن‌ها پیرو درخواست رئیس اتاق بازرگانی خراسان جنوبی
- ✓ ارائه گزارش معادن افغانستان (دکتر آریوبرزن مافی، نائب رئیس کمیسیون)

❖ اهم موارد مطرح شده:

سرمایه‌گذاری در حوزه معادن افغانستان به توسعه اقتصادی استان کمک خواهد کرد

محمود امتی: افغانستان وارد فصل جدیدی از اقتصاد و حکمرانی شده است. در گذشته، ضعف قوانین و مقررات و عدم ثبات امنیت، سبب عدم استفاده صحیح از معادن این کشور شده بود؛ اما این کشور هم اکنون بر فعال سازی معادن تاکید و عزم جدی دارد. فعالان اقتصادی، یکی از چالش‌های موجود در حوزه سرمایه‌گذاری معادن افغانستان را مربوط به میزان ذخایر و عیار مواد معدنی می‌دانند. در صورتی که اگر تنها ۲۰ درصد از ذخایر این معادن ارزشمند باشد، سرمایه‌گذاری در این حوزه به توسعه صنایع معدنی کشور کمک شایانی خواهد کرد.

در حال حاضر تلاش بر این است که از خام‌فروشی مواد معدنی جلوگیری کرده و در حوزه صادرات کنسانتره و مواد فرآوری شده، سرمایه‌گذاری گردد.

برخی از جایگزینی‌های پوشش گیاهی، عمدتاً خود منجر به اتلاف منابع شده است به محیط زیست و بخش صنعت آسیب رسانده است. وی با تاکید بر ضرورت جلوگیری از عدم تضییع حق معدن کار و مرتع‌داران، عنوان کرد: اگر منطقه یا پهنه‌ای به عنوان محدوده معدنی معرفی شد، از کشت و جایگزینی همزمان در آن منطقه بایستی چشم‌پوشی شود؛ چرا که این کار سبب اتلاف هزینه خواهد شد و بایستی راهکار دیگری اتخاذ کرد.

ضروری است در ساختارهایی همچون کمیسیون معدن و صنایع معدنی اتاق مشهد، شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی استان و نشست‌های تخصصی اقتصادی استان که با حضور استاندار برگزار می‌شود؛ موضوع اختصاص پهنه، پروانه بهره‌برداری، اکتشاف، حقوق مرتع‌داران و میزان نفع و ضرر این موضوع در آینده و توسعه اقتصادی استان بررسی شود.

اتاق بازرگانی خراسان رضوی همیشه پشتیبان فعالان اقتصادی استان است. پیشنهاد می‌شود؛ موضوعات فعالان معدنی به صورت تخصصی و متمرکز در کمیسیون مطرح و هدف‌گذاری شود تا خروجی بهتری حاصل آید.

کوچک‌سازی محدوده فعالیت معادن مانع از توسعه در این بخش می‌شود

“غلامرضا نازپرور”: کوچک‌سازی محدوده‌های معدنی مانع از توسعه این بخش می‌شود. شاید بتوان از محدوده کوچک دارای ظرفیت، برای استخراج سنگ‌های ساختمانی استفاده کرد؛ اما محدوده کوچک فاقد کارایی و ارزش لازم برای استخراج بسیاری از معادن از جمله فلزی‌های پورفیری است.

ضروری است جلسه مشترکی بین کمیسیون معدن و صنایع معدنی اتاق استان، اداره کل منابع طبیعی، اداره کل صنعت، معدن و تجارت و فعالان حوزه معدن برگزار شود و محدوده‌های دارای ظرفیت به ذی‌نفعان اعلام گردد تا بدین ترتیب از هدررفت منابع و سرمایه‌ها جلوگیری شود. ضمن اینکه، به منظور تسهیل فعالیت در این عرصه، لازم است شرایط صدور پروانه بهره‌برداری معادن تسهیل

کد مدرک: CO-F04-01 صفحه 2 از 5	صور تجلسه کمیسیون معدن و صنایع معدنی عادی ■ فوق العاده □ رییس جلسه: غلامرضا نازپرور دبیر جلسه: عماد رجحانی جلسه: چهارم شماره جلسه: 4 تاریخ برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۹ ساعت شروع: ۱۰:۰۰ ساعت خاتمه: ۱۲:۳۰	 جمهوری اسلامی افغانستان وزارت منابع طبیعی و محیط زیست
-----------------------------------	---	--

گردد و متولی دولتی استان در این امر، در کنار بخش خصوصی و معدن کاران استان باشد؛ چرا که در غایت امر، رشد فعالیت‌های معدنی، توسعه اقتصادی استان را به دنبال خواهد داشت.

کوچک‌سازی محدوده معادن مانع بهره‌وری و جذب سرمایه می‌شود

“عماد رجحانی:” عمده معادن استان کوچک می‌باشند و این موضوع تا حد زیادی تعیین کننده الگوی فعالیت معدنی در استان به شکل فعلی بوده است. کوچک‌سازی محدوده فعالیت معدن و ایجاد معادن کوچک، سبب هدررفت منابع معدنی و آسیب به منابع طبیعی و رواج معدن کاری غیر حرفه‌ای و غیر مسئولانه می‌شود. تغییر این مسیر با تغییر نگاه مدیریتی در این حوزه صورت خواهد گرفت. بهره‌وری یک امر ضروری در اقتصاد کشور ماست که در حوزه معادن با کوچک‌سازی محدوده فعالیت نقض می‌شود. ضروری است به منظور جلوگیری از ضرر و زیان سرمایه‌گذاران معدنی و کاهش ریسک سرمایه‌گذاری، اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان، مناطق ممنوعه و محدودیت‌های محدوده‌های معدنی را به صورت جامع به بخش خصوصی اعلام کند. در بسیاری از کشورهای دارای با سابقه در فعالیت معادن به سمت شفاف سازی و عمومی سازی کامل اطلاعات رفته‌اند.

نگاهی به پتانسیل‌های معدنی افغانستان

“آریو برزن مافی:” در این کشور قدیمی‌ترین و جدیدترین سنگ‌های دنیا وجود دارد. ذخایر معدنی افغانستان از نوع ماگمایی، پگماتیک، اسکارن، هیدروترموال، دگرگونی و رسوبی است و ارزش بسیار بالایی برای این معادن تخمین زده شده است. مافی با اشاره به اینکه بر اساس دورسنجی ناسا، تاکنون ۲۸۶ پتانسیل معدنی فلزی در افغانستان کشف شده است، عنوان کرد: اطلاعاتی از اکتشافات و حفاری‌های عمده معادن این کشور وجود ندارد. براساس اسنادی که در سال ۱۸۹۰ میلادی توسط زمین شناسان کشور بریتانیا از افغانستان تهیه شده است، معدن بزرگ آهن حاجیگک که یکی از غنی‌ترین ذخایر معدنی افغانستان است، در ولایت بامیان این کشور قرار دارد و تاکنون این معدن دست نخورده باقی مانده است.

از جمله چالش‌ها برای سرمایه‌گذاری در حوزه معادن این کشور می‌توان به امنیت سرمایه‌گذاری، قوانین ابن‌الوقت، فقدان قوانین ریشه‌ای (قانون اساسی و معدن)، نبود زیرساخت‌های مرتبط همانند راه و برق، گرانی سوخت، فقدان مطالعات اکتشافی تفصیلی قابل اتکا، توهم در خصوص میزان ذخایر و عیار منابع، علاقه به ایجاد فرآوری بدون وجود زیرساخت صنعتی و... اشاره کرد. بایستی تعریف درست و مشخصی از تراکم ذخیره‌گاه مشخص گردد. همچنین قانونی برای جایگزینی پوشش گیاهی در محدوده معدنی تعریف شود. شاید بتوان راهی یافت که با جایگزینی پوشش گیاهی، پتانسیل و ظرفیت معدنی قابل استفاده باشد.

امکان پاسخ مثبت به تمامی استعلامات در حوزه محدوده‌های معدنی نیست

“محسن زارع:” پاسخ به استعلامات مربوط به فعالیت‌های معدنی، براساس ماده ۲۴ قانون معادن انجام می‌شود. نکته اینکه براساس قوانین موجود، پروانه اکتشاف پس از طی مدتی در صورت عدم دریافت پاسخ مثبت استعلامات باطل می‌گردد. در واقع، در صورتی که بهره‌بردار متقاضی ماده معدنی را کشف نکند، پروانه اکتشاف از محدوده، به متقاضی بهره‌برداری دیگری ارائه می‌شود. امکان پاسخگویی مثبت به تمامی استعلامات مربوط به محدوده‌های معدنی وجود ندارد. طرح‌ها توسط معدن کاران به اداره کل منابع طبیعی ارائه می‌گردد و در صورت امکان فعالیت پاسخ مثبت صادر می‌شود. در صورتی که محدوده متقاضی ممنوعه باشد، پس از هربار استعلام پاسخ منفی خواهد بود. برخی از محدوده‌ها به دلیل عدم پیگیری بهره‌بردار توسط اداره کل صنعت، معدن و تجارت بلوکه شده که در صورت درخواست مجدد و پاسخ مثبت، به مزایده گذاشته شده و امکان استفاده از آن فراهم خواهد شد. زارع بخش دیگر سخنانش را به تکرار استعلام و تحقیق در محدوده تقاضا شده برای عدم تضييع حق معدن کاران اختصاص داد و گفت: امکان ورود و استفاده از محدوده ذخیره‌گاه طبیعی برای فعالیت‌های معدنی نیست.

کد مدرک: CO-F04-01 صفحه 3 از 5	صور تجلسه کمیسیون معدن و صنایع معدنی عادی فوق العاده رییس جلسه: غلامرضا نازپرور دبیر جلسه: عماد رجحانی جلسه: چهارم شماره جلسه: 4 تاریخ برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۹ ساعت شروع: ۱۰:۰۰ ساعت خاتمه: ۱۲:۳۰
-----------------------------------	--

بسیاری از مناطق ممنوعه و مناطق دارای محدودیت استان به اداره کل صنعت، معدن و تجارت اعلام شده است و تنها رویشگاه گون که بعنوان ذخیره گاه شناخته نشده است و برخی دیگر از گونه های حساس هنوز بطور قطع برای تمام استان تعیین نشده است. در شمال استان و بخش هایی از جنوب استان برای گون ها مستندات لازم فراهم شده است و منتظر طی فرآیندهای قانونی آن هستیم.

کوچک سازی محدوده فعالیت معادن به زیان معدنکاران است

“ابوالقاسم باقری”: از اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری خراسان رضوی انتظار بیشتر برای همکاری با معدنکاران داریم. انتظار ما این است که باتوجه به شرایط اقلیمی کشور و محدودیت منابع آبی، اجازه استفاده از محدوده های منابع معدنی در موارد اکتشافات عمقی که آسیبی به محیط زیست نمی رساند داده شود.

اکتشاف بار مالی زیادی به همراه دارد و معدنکاران به دلیل فرآیندهای پیشرفته در اکتشافات و حوزه فنی آن، سرمایه گذاری زیادی در این بخش انجام می دهند؛ اما تنها به ۲۰ درصد از تقاضای بهره برداری ها در محدوده های استانی، پاسخ مثبت داده می شود.

“آرمان صابری فر” برای رفع موانع این حوزه بایستی ضمن انعکاس موضوع به دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی از نماینده دستگاه قضا دعوت شود. ظرفیت های قانونی متعددی در حمایت از فعالیت معادن وجود دارد که نادیده انگاشته شده است. لازم است مفاهیمی مانند، رویشگاه و ذخیره گاه که بهانه ای برای حذف بخش هایی از محدوده معدنی می شوند بطور شفاف تعریف و محدوده های مشمول آن اعلام شوند.

“علی اوحدی”: ذخایر معدنی کشور در حال فریز و کوچک شدن است. سه مرحله استعلام محدوده فعالیت معدن وجود دارد که در خصوص معادن فلزی به چهار مرحله می رسد. پس از هربار استعلام، محدوده کوچک تر شده و در نهایت به جایی می رسد که عملاً جذابیتی برای جذب سرمایه نخواهد داشت.

در ادامه، اعضای کمیسیون معدن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی خراسان رضوی، پیشنهاداتی مبنی بر تشکیل کارگروه تخصصی زنجیره آهن و فولاد استان ذیل این کمیسیون و نیز ضرورت شفاف سازی از محدوده های ممنوعه منابع طبیعی در فرآیند استعلامات، ارائه کردند.

❖ مصوبات جلسه:

ردیف	شرح مصوبه	اقدامات مرتبط	مهلت اقدام
۱	مقرر شد موضوع کوچک سازی معادن در فرآیند استعلام از منابع طبیعی به دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی منعکس گردد	انعکاس مسئله کوچک سازی معادن در فرآیند اخذ استعلامات به دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی	۱ هفته
۲	مقرر شد کمیته زنجیره آهن و فولاد با حضور فعالان این عرصه در استان تشکیل گردد.		۲ هفته
۳	پیشنهاد شد اعلام شفاف مناطق ممنوعه و دارای محدودیت فعالیت معدنی از اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان درخواست شود.	درخواست اعلام شفاف محدوده های مشمول محدودیت معنکاری به منظور جلوگیری از هرز روی سرمایه و زمان فعالین اقتصادی حوز معادن	۱ هفته

صور تجلسه کمیسیون معدن و صنایع معدنی**فوق العاده □****عادی ■**

کد مدرک: CO-F04-01

صفحه 4 از 5

رئیس جلسه: غلامرضا نازپرور دبیر جلسه: عماد رجحانی جلسه: چهارم
شماره جلسه: 4 تاریخ برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۹ ساعت شروع: ۱۰:۰۰ ساعت خاتمه: ۱۲:۳۰

❖ لیست حاضرین:

الف – اعضا کمیسیون:

ردیف	نام و نام خانوادگی	سمت در کمیسیون	وضعیت حضور
۱	غلامرضا نازپرور	رئیس	حاضر
۲	آریوبرزن مافی	نائب رئیس	حاضر
۳	محمد ساقی	عضو کمیسیون	حاضر
۴	حسن ملانکه	عضو کمیسیون	غایب
۵	محمد امیری	عضو کمیسیون	حاضر
۶	علیرضا مظلومی	عضو کمیسیون	حاضر
۷	بهروز اسماعیلی	عضو کمیسیون	حاضر
۸	نجمه صمصامی	عضو کمیسیون	غایب
۹	سید محمد هاشمی فرد	عضو کمیسیون	حاضر
۱۰	سید مجتبی قدمگاهی	عضو کمیسیون	حاضر
۱۱	سید تورج معراجی	عضو کمیسیون	غایب
۱۲	مهدی آدمی	عضو کمیسیون	حاضر
۱۳	عبدالحمید ایزانلو	عضو کمیسیون	حاضر
۱۴	مجید اسماعیل پور	عضو کمیسیون	غایب
۱۵	فاطمه علمدار	عضو کمیسیون	غایب
۱۶	مجید جمشیدی	عضو کمیسیون	حاضر
۱۷	علی عمو	عضو کمیسیون	غایب
۱۸	سید محمد هاشمی	عضو کمیسیون	غایب
۱۹	سروش ایروانی کازار	عضو کمیسیون	غایب
۲۰	علی اوحدی	عضو کمیسیون	حاضر
۲۱	آرمان صابرفرد	عضو کمیسیون	حاضر
۲۲	ابراهیم علیزاده پور	عضو کمیسیون	غایب
۲۳	غلامرضا نخعی	عضو کمیسیون	غایب
۲۴	علی نیک روش	عضو کمیسیون	حاضر
۲۵	عباس یوسفی	عضو کمیسیون	غایب
۲۶	امین موسوی	عضو کمیسیون	غایب
۲۷	شهرام قوچان نژاد	عضو کمیسیون	غایب
۲۸	حمیدرضا کاویان آهنگر	عضو کمیسیون	حاضر
۲۹	مهدی مطلبی	عضو کمیسیون	غایب
۳۰	حسین عباسنیا	عضو کمیسیون	غایب
۳۱	مهدی جلالی بایگی	عضو کمیسیون	غایب
۳۲	ابوالقاسم باقری	عضو کمیسیون	حاضر
۳۳	مسعود بامشکی	عضو کمیسیون	غایب
۳۴	محمد حسن صفاریان	عضو کمیسیون	غایب

کد مدرک: CO-F04-01 صفحه 5 از 5	صور تجلسه کمیسیون معدن و صنایع معدنی عادی فوق العاده رییس جلسه: غلامرضا نازپرور دبیر جلسه: عماد رجحانی جلسه: چهارم شماره جلسه: 4 تاریخ برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۹ ساعت شروع: ۱۰:۰۰ ساعت خاتمه: ۱۲:۳۰	 انجمن تخصصی صنایع معدنی و کانی وزارت منابع طبیعی
-----------------------------------	--	---

ب- معین کمیسیون:

جناب آقای مهندس محمود امتی

ج- سایر مدعوین:

نماینده اداره کل منابع طبیعی: محسن زارع، محمدرضا قویدل

نماینده اداره کل صمت: غایب